

Arbeidslivsrelevansmeldingen

Tove Lyngra

Unios utdanningskonferanse 29. april 2022

Meld. St. 16

(2020–2021)

Melding til Stortinget

Utdanning for omstilling

Økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning

- Arbeidet startet høsten 2019
 - God tid til innspill og dialog – viktig del av arbeidet
- Lagt frem 12. mars 2021

Hva var problemet som meldingen skulle fikse?

**De fleste kandidater får jobb
Arbeidsgiverne er fornøyde med
kandidatene
Studentene er stort sett fornøyd med
studiene**

**Lite samarbeid om
dimensjonering og
utforming av
studieprogram**

**Karriereveiledning
- mange vet ikke
hva de kan**

**Noen sliter med
å få jobb**

**Praksisplasser
kvantitet &
kvalitet**

**For lite
innovasjon og
nytenking**

**Noen studenter har for
lite kontakt med
arbeidslivet**

Samfunnsutfordringer krever omstilling

- Drivere for politikkutforming i Norge og resten av verden
 - Klima/miljø- grønt skifte
 - Digitalisering
 - Demografiske endringer
- Kompetanse & samarbeid er nøkkel til omstilling
- Mer samarbeid på tvers av fag og ulike sektorer er nødvendig
- Ferske & pågående kriser som pandemien, den siste klimarapporten fra FN og krigen i Europa aktualiserer behovet for omstilling

Arbeidslivsrelevans – hva er nå det?

- "Kandidater som møter arbeidslivets kompetansebehov" ...
 - Delta i eksisterende arbeidsliv (ansettbarhet – *employability*)
 - Forskningsbasert utdanning (kunnskap som ikke nødvendigvis er aktivt etterspurt)
 - Bidra i utviklingen av fremtidens arbeidsliv (innovasjon og entreprenørskap)
- Arbeidslivsrelevans er mye bredere enn "gryteklar kompetanse"
 - Generiske ferdigheter & ferdigheter for det 21. århundre (sosiale, emosjonelle, evne til samarbeid & kommunikasjon, ansvarlig verdensborger, bærekraft)
 - Grunnlag for å lære videre (lærende arbeidsliv)
- **PS: Stortingsmeldingen dreier seg om arbeidsrelevans, men universiteter og høyskoler har viktig samfunnsansvar knyttet til andre goder**

Arbeidslivsrelevansmeldingen

Mål:

- Universiteter og høyskoler utdanner kandidater som både møter dagens kompetansebehov og samtidig kan bidra til å utvikle fremtidens arbeidsliv

Hvordan:

- Bredere og mer systematisk samarbeid mellom UH og arbeidslivet om hva studentene lærer (samfunnets kunnskapsbehov) og *hvordan* studentene lærer

Fire innsatsområder og et gjennomgående tema

Tiltak på ulike nivåer innenfor de fire områdene

Regjeringen vil:

- inngå en intensjonsavtale med Universitets- og høyskolerådet, partene i arbeidslivet og frivillig sektor som skal mobilisere avtalepartene til et bredere og enda mer systematisk samarbeid for å øke arbeidslivsrelevansen i høyere utdanning
- åpne for at institusjonene selv kan få vurdere om Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) skal inngå i regionale kompetansefora eller andre former for partnerskap, uten å søke Kunnskapsdepartementet om dette på forhånd
- videreføre tiltak for å stimulere gjensidig hospiterting eller delte stillinger mellom universiteter og høyskoler og øvrig arbeidsliv
- gjennomgå kapittelet om ansettelse i dagens universitets- og høyskolelov som oppfølging av NOU 2020: 3 Ny lov om universiteter og høyskoler med sikte på å forenkle reglene og harmonisere dem med øvrig regelverk

Regjeringen vil:

- sette satsingen på fleksibel utdanning ut i en strategi for fleksibel og desentralisert utdanning
- utvikle en strategi for fleksibel og desentralisert utdanning
- gjøre ordningene i Lånekassen mer fleksible slik at de er bedre tilpasset livslang læring og kompetanse (HK-dir) i oppgave å samordne overlappende deler av kvalitetsprogram og kompetanseprogrammet slik at det blir en enkel tilskuddsordning for fleksibel utdanning som svarer til arbeidslivets behov
- utrede og sende på høring forslag til endringer i egenbetalingsforskriften. Hensikten er å gjøre regelverket tydeligere og åpne for flere institusjoner kan tilby flere utdanningsprogrammer for personer med arbeidserfaring mot betaling.

Regjeringen vil:

- fortsette å stimulere til mer bruk av studentaktive læringsformer og tettere samarbeid mellom arbeidsliv og utdanninger gjennom Diku-programmer
- oppfordre utdanningsinstitusjonene til å følge opp tiltakene i Digitaliseringsstrategien
- videreføre den helhetlige satsingen som igangsett for å styrke arbeidslivsrelevansen i grunnskolelærerutdanningen
- legge bedre til rette for tverrfaglighet i mastergradsutdanningen gjennom:
 - å klargjøre institusjonenes handlingsplaner for fleksibilitet i sammensetning av grader (til å la emner fra bachelorgrad inngå i mastergrad)
 - å utrede muligheten for å endre kravene til å kunne tas opp til mastergrad. Dette kravet kan være et hinder for at kandidater med variert og flerfaglig bakgrunn tar opp til en mastergrad.
- opprette en forskerskolepilot for å øke gradens arbeidslivsrelevans og legge til rette for nytenkning rundt «plikåret» i doktorgradutdanningen. Kunnskapsdepartementet skal også fremme en strategi for forskerrekke og karriereveier i forskning og høyere utdanning våren 2021 og følger denne opp med arbeid med institusjonene.

Regjeringen vil:

- gjennomgå regelverket for kvalitet i praksis
- utrede en forsterkning av kommunenes ansvar for utdanning av helse- og sosialfagstudenter
- revidere instruks om samarbeid om forskning, innovasjon og utdanning mellom regionale helseforetak og universiteter og høyskoler
- gjennom dialog med andre EØS-land se på mulighetene for endringer i yrkeskvalifikasjonsdirektivet slik at simulering i større grad kan erstatte deler av praksis
- utrede hvordan private aktører som leverer tjenester til det offentlige, skal få et ansvar for å bidra til utdanning av helse- og sosialfagstudenter
- videreføre Dikus praksispilot for å utvikle kvalitet og kapasitet på praksis i helse- og sosialfagutdanningene
- utrede en praksiskoordinatorfunksjon for å bedre samarbeidet mellom utdanningsinstitusjoner og kommuner
- øke bruken av praksis i staten ved:
 - at departementene går foran ved å tilby praksisopphold til studenter og gi muligheter for mastergradsoppgaver på relevante områder. Andre statlige virksomheter skal oppfordres til å gjøre det samme.
 - å sørge for at det utvikles en digital veileder som gjør det enklere for statlige arbeidsgivere å ta imot studenter i praksis
 - å velge ut noen statlige virksomheter og studieprogrammer/institusjoner som vil følges i en avgrenset periode

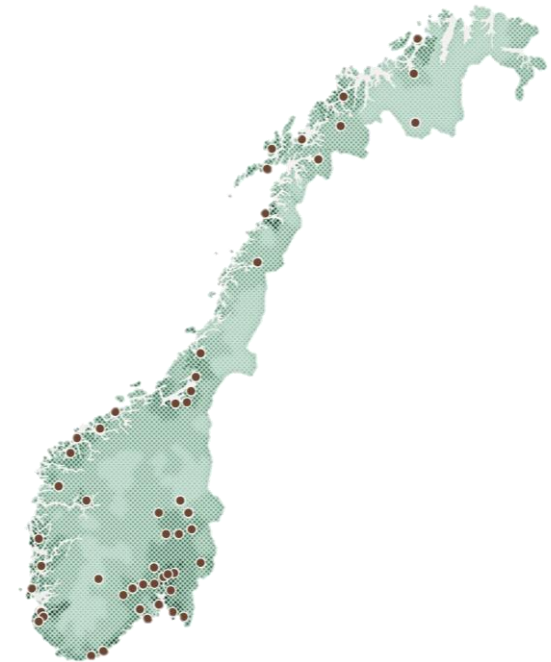

Særlig innsats på to av områdene

En mer åpen og tilgjengelig høyere utdanning

- Strategi for desentralisert og fleksibel utdanning
 - Varslet i meldingen og lagt frem før regjeringsskiftet
- Hurdalsplattformen:
 - «Lansere ei reform for desentralisert utdanning over heile landet, blant anna gjennom lokale utdanningscenter som i hovudsak er eigde av fylka ...»
- Utlysning før påske gjennom HK-dir
 - Styrking og justering av søknadsbasert ordning for fleksibel og desentralisert utdanning. Både til UH og fagskole - 144 mill
 - Studie/utdanningscenter - 40 mill
 - Ordningene skal ses i sammenheng og styrke hverandre

Mer og bedre praksis

Profesjonsutdanninger

- Flaskehals praksisplasser
 - Forsterke kommunenes ansvar? → Plikt!
 - Dialog med KS og aktuelle departementer
 - Yrkeskvalifikasjonsdirektivet - Simuleringer ist. praksis?
 - Arbeid på nordisk nivå mot EØS
- **Profesjonsmelding:** KD kommer med mer info om prosess og tidsplan i løpet av kort tid
- Vil involvere sektoren og relevante aktører

Disiplinutdanninger

- Staten skal gå foran
 - Pilot -7 statlige virksomheter:
 - AID, LMD, NFD. Statsforvalter i Troms og Finnmark, Vegvesenet, Meteorologisk institutt, NVE
- Veileder utviklet for virksomhetene
 - [Studenter i praksis - en veiledning for arbeidsgivere | Arbeidsgiverportalen \(dfo.no\)](#)
- Arbeidslivsportalen (på sikt)

Politikkområde som er viktig for PL – følges opp/berøres i flere ulike prosesser

- Oppfølging av finansieringsutvalget
 - forslår ikke indikator for arbeidslivsrelevans
 - foreslår færre kategorier
- Utviklingsavtalene
- LTP
- Kommer mer om ikke for lenge, bl.a. hvordan KPR-arbeidet skal videreføres

Takk for oppmerksomheten!

- P.S. det viktigste arbeidet gjøres «der ute»